

(331. 5.)

VOORLOOPIG VERSLAG.

Het afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeene beschouwingen.

§ 1. *Vorbereiding van het wetsontwerp.* Van verschillende zijden sprak men zijn leedwezen uit over de late indiening van dit wetsontwerp tot heffing eener oorlogswinstbelasting. De hieruit voortvloeiende madeelen liggen voor de hand. Over een groot tijdvak zal thans belasting worden geheven, hetgeen betalingsmoeilijkheden voor de belastingplichtigen ten gevolge heeft, vooral voor hen, die door allerlei omstandigheden van hun oorlogswinst geen profijt meer hebben; bovendien zal in vele gevallen het belastbare bedrag niet meer zijn te achterhalen.

De rechtmatigheid van eene belasting van deze soort bleek in den lande wel algemeen te worden erkend. Het moest bevreemden, dat zoo lange tijd moest voorbijgaan voordat een voorstel ten deze kon worden gedaan. Men merkte hierbij op, dat dezen Minister van Financiën geen verwijt kon treffen. Hetgeen niet bijdroeg tot eene vlugge behandeling was de instelling van eene Staatscommissie, welke eerst op 8 October 1915 hare werkzaamheden kon aanvangen en uit een buitengewoon groot aantal leden bestond. Aldus ging veel tijd verloren. Intusschen gaven sommigen toe, dat de voorbereiding van deze zaak, waarbij zoo vele belangen betrokken waren, niet aan eene commissie van slechts enkele leden kon worden opgedragen. Toen de commissie haar arbeid, waarover verscheidene leden hunne waardeering uitspraken, had voltooid, is het voorstel der Regeering spoedig gevolgd. Voor de hierbij betachte voortvarendheid bracht men den Minister hulde.

Gaarne zouden enkele leden met het oog op het eigenaardige karakter dezer commissie, die evenals eenige andere commissies, in den laatsten tijd benoemd, eenigermate als „voorparlement” had gewerkt, door kennisneming van de notulen nader omtrent den loop der besprekingen worden ingelicht. Verscheidene anderen kwamen tegen het ter inzage verstrekken van de notulen op. Het ware een verkeerd precedent, hetwelk aan de waarde van dergelijken commissie-arbeid in de toekomst ernstig afbreuk zou kunnen doen, terwijl er geen praktisch nut voor de behandeling van dit wetsontwerp van te verwachten was. Zeer zeker konden de notulen niet worden overgelegd zonder de uitdrukkelijke toestemming van alle leden.

§ 2. *Grondslagen van het wetsontwerp.* Enkele leden gaven als hun gevoelen te kennen, dat het thans geen geschikt oogenblik is om tot heffing van eene oorlogswinstbelasting over te gaan. Nu zulks niet eerder was geschied, deed men beter te wachten totdat de oorlog tot het verleden behoorde. Eerst dan zoude men met juistheid kunnen vaststellen of winsten een gevolg van den oorlogstoestand waren en zou uit te maken zijn in hoeverre met later ondervonden verliezen rekening moet worden gehouden. Reeds thans is gebleken, hoe in sommige bedrijven de voordeelen, in den beginne verkregen, door latere omstandigheden zijn geneutraliseerd. De toestand

waarin sommige bedrijven, als het reedersbedrijf, verkeerren, is zoozeer van allerlei niet te verwachten gebeurtenissen afhankelijk, dat daaraan kwalijk thans reeds belangrijke lasten kunnen worden opgelegd.

Vrij algemeen deelde men echter deze zienswijze niet en men verwees daarbij naar de nader te behandelen bepalingen in het wetsontwerp, die met compensatie ten deze verband houden. Indien men nog langer met deze belasting draalde, zoude van de opbrengst weinig of niets terechtkomen, en ook zij, die aan eene afwachtende houding de voorkeur gaven, moesten wel overtuigd zijn van de billijkheid om in een tijd als deze, waarin menigeen door de duurte van het levensonderhoud en door den slechten gang van zijne zaken zwaar wordt getroffen, tot buitengewone bijdragen te verplichten hen, die ten gevolge van den oorlog meer verdienen dan hun onder normale omstandigheden toevallt. Deze opvatting wordt gedeeld in alle kringen der bevolking, behalve wellicht juist daar waar de grootste winsten worden verkregen en het zou rechtmatige ontevredenheid wekken, indien men niet den Staat een belangrijk aandeel in deze winsten waarborgde.

Omtrent de vraag in hoever het juist is, dat ten aanzien van alle personen en bedrijven in dit belastingvoorstel één lijn wordt getrokken, bestond verschil van meening. De opmerking werd gemaakt, dat, wat de ontwikkeling van denkbeelden ten aanzien van eene oorlogswinstbelasting aangaat, verschillende tijdperken gedurende den oorlogstoestand zijn te onderscheiden. In het begin waren er tal van personen, die, dikwijls ver buiten de grenzen van hun eigen beroep, zeer voordeelige handelstransacties ondernamen, waarbij hun groote winsten in den schoot vielen; de billijkheid van eene sterke belastingheffing kwam toen zeer naar voren. De drang daartoe werd niet geringer, toen later bij het landbouwbedrijf, blijkens de stijging in de waarde der producten, eene groote toeneming van verdiensten aan het licht kwam, waarvoor geen verhoogde ijver of inspanning van de producenten werd geëischt, doch die louter een gevolg was van de onbegrensde behoeften van het buitenland. Belasting van deze winsten en inperking daarvan ten algemeenen nutte door het treffen van economische maatregelen, kon algemeen slechts goedkeuring vinden. In den laatsten tijd trekken de reeders en groote industrieelen meer de aandacht. De zeer gunstige jaarverslagen doen het verlangen rijzen, dezen door eene bijzondere belasting in de kosten der Staatshuishouding te doen bijdragen. Nu is het zeer moeilijk eene regeling te treffen, waarbij in alle opzichten de billijkheid wordt betracht, waarbij ook zij in de belasting worden betrokken, wier winsten men slechts met zeer veel moeite kan achterhalen en niet overmatig worden getroffen de ondernemingen, die van haar leiders bijzondere kracht en energie vorderen, niet alleen in deze oorlogsomstandigheden, maar ook in den tijd, welke op den oorlog onmiddellijk zal volgen. Sommige leden nu uitten de vrees, dat juist laatstbedoelde ondernemingen, met wier bloei de volkswelvaart ten nauwste samenhangt, het kind van de rekening zullen worden. De wilde handel zal grootendeels vrij uitgaan, omdat gegevens, vooral van den eersten tijd, bezwaarlijk zullen zijn te verkrijgen en het vrij te stellen bedrag van f 2000, waaromtrent nader zal worden gesproken, zal den landbouw slechts in betrekkelijk geringe mate in die belasting doen deelen.

Anderzijds werd erkend, dat deze voorstelling voor een deel, doch niet geheel juist was. Men merkte op, dat eene oorlogswinstbelasting alom verdediging vindt en in den beginne hare populariteit ontleende aan de gedachte, dat zij die door hunne leveranties aan leger en vloot groote winsten maakten, in de bijzondere lasten van den Staat extra behoorden bij te dragen.

Van meer dan één zijde werd betreurd, dat niet eene onderscheiding is gemaakt naar de wijze, waarop oorlogswinst werd verkregen: Bedrijven, waarbij van bijzondere risico of buitengewone krachtsinspanning geen sprake was — men wees op de winsten van de landbouwers — behoorden aanmerkelijk zwaarder te worden getroffen dan die, waarvan de voortzetting meer dan gewone energie vorderde en welker uitoefening ge-

paard ging met voortdurende gevaren; men dacht hierbij o. m. aan het reeders- en aan het visschersbedrijf. Ook wenschten sommige leden een onderscheid te zien gemaakt tusschen volkomen rechtmatige bedrijven en andere, welke wegens den daarmede gepaard gaanden smokkelhandel en opdrijving van prijzen, niet tot de geoorloofde kunnen worden gerekend. Ook ware met winst, verkregen door speculatie, rekening te houden en zwaarder te belasten hetgeen direct ten gevolge van den oorlog, als winst uit leveringen aan leger en vloot, werd ontvangen. Eene zwaardere belasting op winsten, door speculatieve transactien verkregen, is ook hierom billijk, wijl daarbij aan bedrijven of handelingen moet worden gedacht, welke, zoodra deze geen winsten meer opleveren, niet worden voortgezet, zoodat van later te lijden verliezen geen sprake kan zijn. Andere leden achtten dergelijke onderscheidingen niet mogelijk. Het is bezwaarlijk na te gaan in hoeverre de winsten bijzondere inspanning vorderden, terwijl voorts omtrent de moraliteit in handel en industrie zooveel verschil van inzicht bestaat, dat hier een bruikbare maatstaf ten eenenmale ontbreekt.

Naar aanleiding van deze gedachtenwisseling wenschten eenige leden nog op te merken, dat in het verkrijgen van buitengewone inkomsten en winsten, middellijk of onmiddellijk gevolg van den oorlog, op zich zelf geen kwaad steekt. Zij die door energie en scherpen zakenblik op die wijze voordeel hebben behaald, zijn daarbij veelal zeer nuttig in het belang van het land werkzaam geweest. Wanneer men hun een bijzonderen last oplegt, dan geschiedt zulks, omdat zij gebruik hebben gemaakt van een samenloop van omstandigheden, waarop zij geen invloed konden uitoefenen en die den Staat tot ontzaglijk groote opofferingen noodzaakte.

Intusschen behoort hierbij met de belangen der bedrijven rekening te worden gehouden. Of dit in het ontwerp in voldoende mate geschiedt, werd door deze leden betwijfeld en ook anderen meenden dat hier reden voor critiek was. Vooral kwam hierbij ter sprake de winstberekening in verband met gemaakte reserves. Met afschrijvingen „volgens goed koopmansgebruik” zal in aansluiting aan art. 10 van de wet op de inkomstenbelasting rekening worden gehouden. Wat is echter onder „goed koopmansgebruik” in oorlogstijd te verstaan? Onder de tegenwoordige omstandigheden moeten afschrijvingen, op ruimschaal dan in normale tijden, worden gebillijkt. Eene fabriek, waarin wegens zeer drukke bestellingen dag en nacht wordt doorgewerkt, zal op machines meer dan te voren hebben af te schrijven. Eene onderneming, die gewoon was bepaalde onderdeelen, voor haar bedrijf noodig, uit het buitenland te betrekken en deze nu zelf moet vervaardigen, zal allicht niet de zekerheid hebben, dat het daarin gestoken extra-kapitaal na den oorlog evenredige vruchten zal afwerpen; zij zal tot ruimer afschrijvingen hebben over te gaan. Aanschaffing van de noodige materialen tegen abnormaal hooge prijzen, vereischt voor de instandhouding en de normale uitbreiding van een bedrijf, zal evenzoo de afschrijving moeten verhoogen: immers moet worden aangenomen, dat na terugkeer van de gewone omstandigheden de waarde dier materialen aanmerkelijk zal dalen. Velerlei vragen zullen rijzen, welke niet liggen buiten de sfeer der administratie en bij geschil kunnen worden onderworpen aan den raad van beroep, die zich door deskundigen kan doen voorlichten; daarbij zal men van accountants kunnen gebruik maken, al zijn deze deskundigen op boekhoudkundig gebied niet als deskundigen ten aanzien van het bedrijf te aanvaarden. Zal echter het wetsontwerp toch niet eene bepaling moeten inhouden, welke de hier bedoelde bijzondere afschrijvingen doet rekenen tot die, welke in art. 10 der wet op de inkomstenbelasting zijn bedoeld? Reserveering op ruimere schaal is, naar men opmerkte, ook hierom noodig, wijl alleen daardoor de bedrijven voldoende kracht zullen verkrijgen om de scherpe concurrentie, welke zich na den oorlog zal ontwikkelen, te doorstaan, en hiermede is het algemeen belang ongetwijfeld gemoeid.

In dit verband wezen verscheidene leden op de groote gevaren, waaraan met name de stoomvaartmaatschappijen zijn

blootgesteld en die haar tot het maken van bijzondere reserves verplichten. Het verlies van schepen belemmert de getroffen maatschappij in bijzondere mate in haar bedrijf, omdat op vervanging er van niet of slechts tegen zeer hoogen prijs en na lang wachten valt te rekenen. Men wees o. m. op het verlies, dat de Koninklijke Hollandsche Lloyd had geleden door het vergaan van de *Tubantia*. Dit schip was, naar men vernomen had, voor een bedrag van vier millioen tegen molest verzekerd; 1 millioen was afgeschreven; over deze boekwinst zou volgens het ontwerp 30 pct. belasting moeten worden betaald. Intusschen zou vervanging van het schip niet beneden den prijs van 8 millioen kunnen geschieden, terwijl levering van het nieuwe schip zeker drie of vier jaren op zich zou laten wachten; over die jaren zou derhalve de winst worden gederfd, welke bij behoud van het schip ware gemaakt. In werkelijkheid is er dus geen winst van 1 millioen doch een verlies van 4 millioen, meer geëischt voor de aanschaffing van het nieuwe schip, waarbij komt de winstderving gedurende drie of vier jaren. Zou het ontwerp wet worden, dan werd voor de winstberekening alleen rekening gehouden met de afschrijvingen op zaken, die voor de uitoefening van het bedrijf worden gebruikt volgens goed koopmansgebruik, derhalve op schepen, die reeds in de vaart zijn, en zou zelfs niet worden gerekend met de reserves, welke stoomvaartmaatschappijen in deze buitengewone omstandigheden voor schepen, die op stapel staan, maken. Men was van gevoelen, dat ook de bijzondere positie, waarin de scheepvaart ten aanzien van onze nationale belangen verkeert, noopt tot de overweging of voor haar niet een afwijkende regeling gewenscht is. Het is van groot gewicht, dat bij herstel van den normalen toestand vooral onze koopvaardijvloot onverzwakt is; de oorlogswinstbelasting late derhalve onaangeroerd de bijzondere reserves, welke de maatschappijen noodig achten om den moeilijken tijd, waarin zij in het bijzonder van gevaren te lijden hebben, op bevredigende wijze door te komen.

Men vestigde de aandacht op den in een adres van stoomvaartmaatschappijen aan de Kamer kenbaar gemaakten wensch, om de belasting over het bedrag der reserveeringen te doen deponeren en te doen betalen ten hoogste vijf jaren na het einde van den oorlog, tenzij vóór dien tijd is aangetoond dat de buitengewone omstandigheden geheele of gedeeltelijke vrijstelling van dit bedrag der belasting tot dekking van verliezen of hogere afschrijving noodig maakt. Er waren leden, die eene regeling als hier aangeduid, ook voor andere bedrijven gewenscht achtten. Na het sluiten van den vrede zal er naar alle waarschijnlijkheid een tijdperk aanbreken, waarin de concurrentie der ons omringende landen, ook ten gevolge van den lagen koers van hunne valuta, onzen handel en onze scheepvaart zeer zware verliezen zal toebrengen. Indien de belasting, voor zoover zij niet winstuitdeelingen betreft, door dergelijke bedrijven werd gedeponerd en na een zeker aantal jaren, bij opgaaf van eventueele verliezen, eene verrekening kon plaats hebben, zou eene billijke regeling worden verkregen.

Verscheidene leden verzetten zich echter tegen eene zoodanige oplossing der moeilijkheid. Daargelaten, dat er omtrent eventueele verliezen niet de minste zekerheid bestaat en het eene zeer gewaagde voorspelling is te beweren, dat in den stand der wisselkoersen vooreerst geen verbetering is te verwachten, moest het denkbeeld om eenmaal in de schatkist gestorte, belangrijke bedragen aan de belastingplichtigen terug te geven, worden afgekeurd, wijl het met eene geregelde Staatshuishouding niet zoude zijn overeen te brengen. Voor een goed geldelijk beheer der middelen ware het zonder twijfel belemmerend, indien zich in de schatkist baten bevonden, op welke behoud niet met zekerheid te rekenen viel. Bovendien meende men, dat in zoodanige regeling voor den belastingbetaler, die het vooruitzicht zou hebben, dat eventueele verliezen hem gedeeltelijk door de schatkist worden vergoed, eene aanmoediging tot gewaagde handelsondernemingen zou zijn gelegen. Ook achtte men het een groot bezwaar, dat eene zoo ruime bevoegdheid in zake teruggave van belastingbedragen aan den Minister zoude worden verleend. In elk

Heffing eener oorlogswinstbelasting.

geval zou de wetgever daaromtrent regelen hebben te stellen.

Andere leden, die het denkbeeld eveneens afkeurden, waren van gevoelen, dat art. 92 van het ontwerp genoegzaam in de bezwaren voorziet. Weer anderen achtten het verlangen van de adresseerende stoomvaartmaatschappijen, die intusschen de waarde van haar materieel sterk zagen vooruitgaan, evenmin voor uitvoering vatbaar, doch waren van oordeel, dat in andere richting eene oplossing behoorde te worden gezocht, indien zij tengevolge van de oorlogswinstbelasting in financiële moeilijkheden zouden geraken.

Eenige leden merkten naar aanleiding van het vorenstaande op, dat de eisch om de groote winstgevendende ondernemingen te ontzien met het oog op haar toekomstige kracht, er verkeerdelijk toe zou leiden een belastingstelsel te volgen, lijnrecht in strijd met de billijkheid en met het economisch belang van de overige ondernemingen, die de groote meerderheid vormen. De jongste gebeurtenissen op scheepvaartgebied werken er toe mede om de pogingen, welke door belanghebbenden worden aangewend om voor een groot deel aan de belasting te ontkomen, te bevorderen. Voorzichtigheid is geboden. Tot groote bedragen moeten gelden worden opgebracht. Treft men niet de groote winstvermeerderingen, dan zal men door eene reeks van indirecte en directe heffingen moeten terecht komen bij de duizenden kleine bedrijven, welke in hun ontwikkeling worden belemmerd. Het is wellicht juist bij de reserveering, die buiten de belasting valt, niet te fiscaal te zijn; doet men dit, dan zal de bij het voorgestelde tarief overblijvende 70 pct. der winstvermeerdering de ondernemingen van elk klagen moeten terughouden.

Ten aanzien van de bezwaren, welke zich doen gevoelen, wanneer bedrijven ook ten aanzien van hare reserves worden belast, wezen sommige leden nog in het bijzonder op de verzekeringmaatschappijen. Deze hebben over het algemeen een belangrijk, somwijlen zeer groot effectenbezit. In verband met de Beurswet zijn vele hunner fondsen nog niet tot de officiële noteering toegelaten, waardoor eene berekening van de juiste waarde van dat bezit niet mogelijk is. Op de balanssen wordt zulks verholpen door b. v. de koersen van 31 December 1913 aan te nemen of wel de berekening op de aankoopkoersen te baseeren. Aangezien de waarde der fondsen echter over het algemeen sterk is gedaald, boeken zij eene reserve voor koersverschillen. Tot deze reserve wordt men derhalve door de bepalingen eener wet gedwongen, en nu zoude het, naar de meening dezer leden, zeer onbillijk zijn, zoodanige reserve mede te rekenen bij de vaststelling van de oorlogswinstbelasting.

Voorts werd gewezen op de reserves, welke verschillende naamlooze vennootschappen plegen te maken ten behoeve van pensioen-, ziekte- en verloffondsen voor haar personeel. Eenige leden achtten het niet billijk deze reserves in de belasting te betrekken en oordeelden het ook niet raadzaam met het oog het belanghebbend personeel, dat de daaraan verbonden uitkeeringen dan wellicht zou zien verminderen.

Eenige leden meenden, dat in de wet een voorschrift moet worden opgenomen omtrent de waardebepaling der roerende goederen voor de balans, daar toch die waardebepaling in vele bedrijven van grooten invloed zal kunnen zijn op de berekening der grootte van de winst en derhalve op de heffing. Andere leden betwijfelden of de bedrijven over het algemeen daarmede gebaat zouden zijn.

Sommige leden hadden tot hunne bevreemding eene bepaling gemist, welke waakte tegen dubbele belasting van Indische ondernemingen, hier te lande gevestigd. Het verwonderde te meer, wijl in de artikelen 23, 24, 94, 95 en 96 het dubbel belasten van dezelfde winst was onder de oogen gezien. Men wees hierbij op het wetsontwerp n°. 333, waarbij eene extra suikerbelasting voor Nederlandsch-Indië wordt voorgesteld. Men verzocht deze leemte alsnog aan te vullen en de vereischte regeling niet uit te stellen tot eene nadere regeling als in art. 100 der wet op de inkomstenbelasting is geschied.

Men besprak ook de vraag, in de Staatscommissie behandeld, of de belasting, voor zoover zij wordt opgebracht door

de hier te lande gevestigde ondernemingen, die in de koloniën haar inkomsten verkrijgen, niet voor een deel aan die koloniën moet worden uitgekeerd. Het voorstel omtrent de suikerbelasting was aan de Staatscommissie niet bekend. Gaat het echter aan, van tal van andere ondernemingen (betr. koffie, thee, rubber, kina) 30 pct. te heffen zonder Indië daarin te doen deelen?

Ten slotte werd de vraag gedaan of de personen, die ten gevolge van den oorlog meer arbeidsgelegenheid verkregen en dienengevolge meer verdienen, door de belasting zullen worden getroffen. Men dacht hierbij o. m. aan de doktoren, die hun werkkring door het groote aantal Belgische vluchtelingen zagen uitgebreid.

§ 3. *Tarief.* Verscheidene leden achtten het percentage van 30, waarmede de Regeering de oorlogswinsten wenscht te belasten, te laag. De talrijke mingevoeden, die ten gevolge van den oorlog in hun weinige middelen nog zijn beperkt, ernstige verliezen hebben geleden of inkomsten moesten derven, als toegezegde en niet uitgevoerde salarisverhoogingen, moeten worden gespaard; doch dit moet er toe leiden hen, die buitengewone winsten genoten, in belangrijke mate in de belastingen te doen bijdragen. Een percentage van 50 pct. voor de hogere inkomstenvermeerderingen scheen dezen leden alleszins gerechtvaardigd. Sommigen hunner zouden daarbij progressie willen zien toegepast: tot één ton ware 30 pct. te heffen, van een tot drie ton 40 pct. en boven drie ton 50 pct.; aldus zouden de hogere winsten, die den belastingdruk zooveel gemakkelijker kunnen dragen, naar evenredigheid worden aangesproken. De zeer geringe degressie, welke het ontwerp in verband met de vrijstelling van f 2000 inhoudt, treft in dit opzicht geen doel.

Verscheidene andere leden zouden eene zoodanige verhooging van het percentage niet juist en ook niet gewenscht achten. Vooreerst wezen zij op het in de Memorie van Toelichting aangevoerde argument, dat hier geen sprake is van eene belasting naar draagkracht. Op dien grond reeds is er voor progressie geen reden. Voorts moet worden bedacht, dat de winsten, welke door de belasting zullen worden getroffen, over het algemeen niet zonder moeite en groote risico's zijn verkregen. Bij enkele categorieën, als de landbouwers, moge zulks niet het geval zijn, in het meerendeel der gevallen is de inkomstenvermeerdering slechts door grootere werkzaamheid en energie bereikt. Spant men den boog te sterk, dan vermindert men den lust om door verhoogde arbeidskracht de inkomsten te vermeerderen en handelt men tegen het belang van den Staat. Het ware kortzichtige politiek de belasting-schroef zoo sterk aan te zetten, dat de productieve kracht er ten slotte onder zou lijden. Het is voor ons land van groot gewicht, dat kapitalen worden gevormd, waardoor het spoedige herstel van den normalen economischen toestand wordt bevorderd. Bovendien worde niet vergeten, dat aan de landbouwers door de prijzenpolitiek der Regeering reeds administratief eene zware oorlogswinstbelasting is opgelegd.

Ook werd als bezwaar tegen een hooger percentage met progressie voor de hogere inkomstenvermeerderingen, aangevoerd, dat vooral de naamlooze vennootschappen daarvan de dupe zouden worden; dezer winsten komen in kleine gedeelten aan de aandeelhouders ten goede, die aldus in verhouding te zwaar zouden worden getroffen, te meer omdat zij veelal ook fondsen in bezit hebben, waarop ten gevolge van den oorlogstoestand verliezen zijn geleden. Deze bedenking geldt niet voor de groote winsten door natuurlijke personen gemaakt. Sommigen, die de bezwaren tegen eene progressieve heffing ten aanzien van de vennootschappen gegrond achtten, zouden dan ook ten opzichte van de natuurlijke personen eene sterke progressie wel willen zien toegepast. Men wees hierbij op de grootere draagkracht van laatstgenoemden; de jaarlijksche winstverdeling vermindert die draagkracht zeer wat de vennootschappen betreft.

Door een der leden werd een algemeen geldend tarief in overweging gegeven, waarbij de vrijstelling op f 1000 zou

Heffing eener oorlogswinstbelasting.

worden bepaald, tot f 5000 zou worden geheven 10 pct. en voorts boven f 5000 het percentage met $\frac{1}{25}$ pct. per f 100 grootere winstvermeerdering zou worden verhoogd, tot een maximum van 50 pct. Aldus zoude bij f 55 000 het percentage van 30 worden bereikt en bij ongeveer een ton dat van 50. Ter vergelijking diene het volgende:

Bij inkomstenvermeerdering	van	f 5 000	f 10 000	f 20 000	f 30 000
belasting voorstel Staatscommissie		400	1 350	4 750	7 250
belasting voorstel Regeering		900	2 400	5 400	8 400
evenbedoeld voorstel		400	1 080	3 040	5 800

Eenige leden zouden het percentage afhankelijk willen stellen van de opbrengst dezer belasting. In de Memorie van Toelichting is omtrent eene vermoedelijke opbrengst geen mededeeling gedaan. In de Memorie van Toelichting tot het wetsontwerp n°. 313 betreffende eene geldleening van f 125 miljoen wordt de opbrengst op f 40 à 50 miljoen geschat. Is inderdaad geen hogere opbrengst te verwachten, dan zouden deze leden verhooging van het percentage willen aanbevelen; is echter veler opvatting juist, dat het resultaat verre de raming zal overtreffen, dan was er voor verhooging geen aanleiding.

Anderzijds kwam men tegen deze bewering op. Het is onjuist gedacht, de opbrengst beslissend te doen zijn voor het te heffen percentage; bij de vaststelling van het percentage is slechts deze vraag overwegend, in hoeverre naar billijkheid en zonder economische nadeelen op de oorlogswinsten beslag kan worden gelegd. Door de voorstanders van een hooger percentage werd echter opgemerkt, dat in het algemeen het standpunt juist is, dat de opbrengst niet te zeer het te heffen percentage moet beheerschen; echter moet men hier rekening houden met de abnormale omstandigheden, waaronder de bijzondere verdiensten werden verkregen, terwijl dezelfde omstandigheden den Staat tot buitengewone uitgaven verplichten; dekking dier uitgaven moet worden gevonden; nu deze wel niet zal worden verkregen, zonder de vermogens aan te spreken, is het beter op een groot deel van de oorlogswinsten beslag te leggen dan de vastliggende kapitalen te treffen.

Van verschillende zijden werd in dit verband gevraagd, waarop bovenbedoelde raming van de opbrengst steunde en of de Regeering omtrent de verwachtingen ten deze nadere inlichtingen vermag te geven. Leden, die zich tegen verhooging van het percentage verzetten — onder hen waren er die het voorstel der Staatscommissie van 25 pct. boven dat der Regeering verkozen — wenschten er nog op te wijzen, dat alleen in enkele oorlogvoerende landen een percentage van 50 wordt geheven. In Denemarken, Noorwegen en Zweden is het percentage zelfs aanmerkelijk lager dan door de Regeering wordt voorgesteld. Was men juist ingelicht, dan bedroegen daar de percentages onderscheidenlijk 20, 15 en 18. Voorts werd dezerzijds betoogd, dat verhooging oneerlijkheid en ontduiking zeer zal bevorderen. De inning van deze belasting zal meer dan andere in eerlijke opgaven steun moeten vinden. Men moet voor de belastingsschuldigen de verleiding niet te groot maken, met allerlei middelen en groepeerings van cijfers zich aan hun plichten te onttrekken.

Omtrent de vraag of het de voorkeur verdient, overeenkomstig het voorstel der Regeering, f 2000 vrij te stellen, dan wel met de Staatscommissie deze vrijstelling tot f 1000 te beperken en eene bijzondere degressie in te voeren voor winsten beneden f 2000, bestond groot verschil van meening.

Verscheidene leden verklaarden zich voor het stelsel der Staatscommissie. Zij meenden, dat de argumenten, welke de Regeering ter bestrijding daarvan aanvoert, over het algemeen evenzeer eene vrijstelling van f 2000 als die van f 1000 raken. Zulks geldt voor het bezwaar, dat de inkomsten bij eventuele heffing reeds veelal verteerd of vastgelegd zullen zijn, en even-

zeer geldt het voor de meerdere werkzaamheden, welke het voorstel der commissie van de belastingambtenaren zoude eischen; voor dezen is de moeilijkheid niet veel grooter of de vrijstelling f 2000 dan wel f 1000 bedraagt.

Ter verdediging van eene vrijstelling van f 1000 werd aangevoerd, dat het reeds hierom onredelijk zoude zijn haar te verhoogen, wijl juist deze geringere inkomstenverhoogen veelal ten laste van landgenooten en niet van het buitenland zijn gekomen. Voorts maakt de verhooging van de vrijstelling de verhouding, waarin naamloze vennootschappen en particulieren worden getroffen, voor eerstbedoelde wederom ongunstiger; de particulieren toch hebben vooral van de verhooging profijt. Hierbij dacht men in het bijzonder aan de landbouwers, die door de verhooging zeer worden gebaat. Voor verscheidene leden was vooral de vrijstelling van f 2000 een groot bezwaar, wijl de landbouwers voor een groot gedeelte daardoor buiten de belasting zullen worden gehouden. Het betreft hier een breeden kring van personen, die door den oorlogstoestand in voordeliger positie zijn geraakt, zonder dat zij meer risico liepen of aanzienlijk meer arbeid behoeften te praesteeren. Het landbouw-grootbedrijf ontbreekt hier te lande. Vele landbouwers, wier grond tot 25 H.A. beslaat, behooren tot de categorie wier oorlogswinst op f 1000 tot f 2000 is te stellen. Zeer zeker loont het de moeite deze categorie in de belasting te betrekken. Een bijzondere bescherming worde hier niet verleend. Daartoe is niet de geringste aanleiding. Het valt zeer te betwijfelen of de becijfering van den Minister, die daarmede slechts enkele tonnen gouds gemoeid acht, juist is; afgezien daarvan is het bij den huidigen stand van de schatkist niet zonder betekenis, dat er, wellicht verscheidene jaren, eenige tonnen meer invloeden; zulks is eenige grootere moeite van de administratie wel waard.

Andere leden stemden in met het voorstel der Regeering. Zij vereenigden zich met haar motief, dat eene verlaging van het vrij te stellen bedrag tot f 1000 de taak der administratie zeer zou bemoeilijken en buitengewoon omvangrijk maken, zonder dat daaraan evenredig resultaat zou worden bereikt. Volgt men het voorstel van de Staatscommissie, dan komt men in aanraking met eene geheele klasse van personen, die in den regel geen boek houden. Bij de landbouwers, ten aanzien van wie het verschil in heffing vooral van belang is, behoort het boekhouden tot de groote uitzonderingen. Ook kapitaalstaten, die vergelijking mogelijk maken, ontbreken bij hen. Van eene bijzondere bescherming van de landbouwers is hierbij geen sprake. Overigens werd opgemerkt, dat deze categorie zich niet zelden tot afwijking van eene vroegere wijze van bebouwing van den grond heeft genoopt gevoeld, evenmin als andere ondernemers van het aanvaarden van risico's zijn teruggeschrikt en geenszins de eenigen zijn, wier oorlogswinst tot f 2000 bleef beperkt. Men voegde hieraan toe, dat het toekennen van eene eenigszins ruime vrijstelling billijk is, wijl tegenover de extra verkregen verdiensten veelal extra gemaakte uitgaven staan. Die verdiensten hebben er toe geleid herstellingen en verbeteringen in woning en huishouding aan te brengen, welke in gewone tijden nagelaten zouden zijn. Het geld is aldus op nuttige wijze besteed; in deze omstandigheden over den afgevoeren tijd ingrijpende lasten op te leggen, zou te zwaar drukken. Ook daar waar de niet bovenmatige winsten ten behoeve van verbetering of uitbreiding van het bedrijf werden aangewend, zou de heffing groote moeilijkheden brengen.

§ 4. *Berekening der inkomstenvermeerdering.* In het ontwerp wordt voorgesteld de inkomsten- of winstvermeerdering vast te stellen door vergelijking van dat inkomen of die winst met hetgeen genoten is over het jaar, waartoe 1 Augustus 1913 behoorde. Vele leden hadden hiertegen groot bezwaar. Het gevolg toch van deze regeling is, dat zij, die in 1913 een slecht jaar hadden, in onvoordeelige positie komen, terwijl degenen, voor wie 1913 financieel voordelig was, naar verhouding in de belasting minder behoeven bij te dragen, hoewel daartoe beter in staat. Men zou gaarne zien dat, over-

Heffing eener oorlogswinstbelasting.

eenkomstig hetgeen bij de thans vervangen bedrijfsbelasting bepaald was, met het gemiddelde van drie jaren rekening zou worden gehouden. Men wees hierbij op de wisselvalligheid bij verschillende bedrijven. Naar men opmerkte, was 1913 een bij uitstek slecht jaar geweest voor den koffiehandel, den graanhandel en den handel in vet en margarine, ook voor de visscherij en voor den vlasbouw was het abnormaal ongunstig; daarentegen had de middenstand zich voor een groot deel over dat jaar niet te beklagen. De regeling past vooral ook slecht voor de Indische cultures, waarbij de prijzen aan zoo groote fluctuaties onderhevig zijn. Zoo er bezwaar was, het gemiddelde van een aantal jaren als maatstaf te nemen, moest toch in elk geval degene, die eene goed ingerichte boekhouding heeft, in de gelegenheid worden gesteld, aan te toonen dat vergelijking met één enkel jaar of met het jaar 1913 onbillijk zoude zijn.

Andere leden, die het geopperde bezwaar erkenden, meenden dat art. 1, lid 2, van het ontwerp een afdoend correctief bood. De belastingplichtige zal kunnen aantonen, dat de vermeerdering van inkomen of winst geen gevolg is van den oorlogstoestand. Zoo uit de boeken blijkt, dat er eene regelmatige stijging in de winst was, waarop de oorlogstoestand geen invloed oefende, zal de vermeerdering buiten de belasting vallen. Evenzoo zal zijn te onderscheiden of, b.v. ten aanzien van rubber- en koffieondernemingen, de winstvermeerdering een gevolg was van den goeden stand van het gewas of de natuurlijke vermeerdering van de productie-hoeveelheid dan wel voortvloeide uit den door den oorlog verkregen hooger eenheidsprijs. Men zou intusschen, zekerheidshalve gaarne van den Minister vernemen, dat art. 1 den belastingplichtige de gelegenheid biedt, aan te toonen dat 1913 voor hem een onvoordeelig jaar is geweest. Ook eene vergelijking met meerdere jaren heeft hare bezwaren; te recht is daarop in de Memorie van Toelichting gewezen. Gedachtenwisseling tusschen belastingplichtige en administratie zal ook dan niet uitblijven, terwijl de daardoor veroorzaakte bemoeijking van de uitvoering der wet voor tal van bedrijven, als den landbouw, zonder eenig nut is.

§ 5. *Steen aan gemeenten.* Met het voorstel om een zesde van de opbrengst der belasting te bestemmen voor gemeenten, welke „ten gevolge van den oorlogstoestand in buitengewoon sterke mate schade hebben geleden” konden vele leden zich niet vereenigen. Dat van Rijkswegen op allerlei wijzen aan de behoeften van sommige gemeenten zal moeten worden te gemoet gekomen en dat diensgevolge eene verhooging van het percentage van 25 op 30 pct. aanbeveling kan verdienen, werd niet onredelijk geacht. Het bezwaar gold echter het vormen van een afzonderlijk fonds. De thans voorgestelde belasting behoort uitsluitend te dienen ter voorziening in de behoeften van de Staatshuishouding. Indien de gemeenten moeten worden gesteund, geschiede dit bij eene afzonderlijke wet, waarin wordt aangewezen, welke gemeenten hulp zullen verkrijgen en tot welk bedrag. De koppeling van dezen gemeentesteun aan dit wetsontwerp was te meer af te keuren, wijl omtrent de opbrengst der belasting elke gissing faalt. De schatting kan tientallen miljoenen van de uitkomst verschillen. Een zesde van de opbrengst kan te weinig zijn om de gemeenten behoorlijk te helpen, het bedrag kan ook veel te ruim blijken. Het gaat niet aan een onbegrensd bedrag, zij het niet geheel, ter beschikking te stellen voor eene behoefte, waarvan de omvang al evenmin bekend is. Voorts wees men op den min edelen wedloop welke tusschen de verschillende gemeenten zal ontstaan om zooveel mogelijk uit dit fonds te verwerven en op den invloed, welke daartoe in en buiten de Staten-Generaal zal worden aangewend.

Eenige andere leden achtten het denkbeeld van den Minister om het tarief met 5 pct. ten behoeve van de gemeenten te verhoogen, gelukkig. Zij stemden vooral ook hierom met dit voorstel in, wijl het wenschelijk is van de thans geboden gelegenheid om de gemeenten te hulp te komen gebruik te maken; uitstel zou de zaak wederom op de lange baan schuiven.

Op de gronden, door de Staatscommissie aangevoerd, kon men zich vrij algemeen niet vereenigen met het in die Commissie

besproken denkbeeld om den gemeenten de bevoegdheid te schenken op deze belasting opcenten te heffen. Intusschen scheen er, naar sommigen opmerkten, geen bezwaar te bestaan eventueel, wanneer omtrent de opbrengst der belasting en de behoeften der gemeente zekerheid bestaat, van Rijkswegen tot heffing van opcenten voor dit doel over te gaan. Enkele leden gaven intusschen aan het heffen van opcenten vanwege de gemeenten in elk geval de voorkeur boven het voorstel der Regeering. Vrij algemeen was men het hiermede niet eens; immers steden, die minder hulp noodig hebben, zouden, door belasting van de forenzen, bijdragen ontvangen, welke in de eerste plaats behoorden ten goede te komen aan de gemeenten, waar de winst werd gemaakt en die wellicht in meer behoeftigen toestand verkeerden. Hiermede zou in eene nadere regeling althans rekening moeten worden gehouden.

Men stelde prijs op eenige nadere inlichtingen omtrent de plannen der Regeering ten aanzien van de in het laatste lid van art. 26 in uitzicht gestelde wettelijke regeling.

Wanneer, zoo vroeg men, komt een gemeente voor dezen steun in aanmerking, welke gegevens zal zij daartoe hebben te verstrekken en hoe zal het bedrag van den steun worden berekend?

§ 6. *Strafbepalingen.* Van verschillende zijden werd bezwaar gemaakt tegen de zeer zware strafbepalingen van dit ontwerp. Ook is daarbij niet steeds eene goede verhouding in acht genomen.

Opzettelijk nalaten van de in art. 36 bedoelde mededeeling, dat men geen aangiftebiljet heeft ontvangen, wordt ingevolge art. 84 onevenredig zwaar gestraft met principale hechtenis van ten hoogste één maand. Gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden bedreigt ingevolge art. 79 dengene die eene aangifte opzettelijk onjuist of onvolledig doet. Met deze bedreiging houdt geen gelijken tred de verhooging van den eventueelen aanslag met 25 pct. van hem, die het veiliger acht geen opening van zaken te geven (art. 42). Door de in dit artikel voorgeschreven inzage van boeken te weigeren, kan men zich zonder te groote risico vrijwaren tegen de zware in art. 79 gestelde straf.

Men vroeg of de strafbepalingen aan het oordeel van het Departement van Justitie zijn onderworpen.

Artikelen.

Artikel 1.

Enkele leden waren niet met den steller van de Memorie van Toelichting overtuigd, dat de belastingplichtige bij de procedure van het wetsontwerp „tegen iedere willekeur van de zijde der administratie is gevrijwaard”. Zij zouden den in lid 2 op den belastingplichtige gelegden bewijslast willen zien overgebracht op de administratie; deze zoude moeten aannemelijk maken, dat de vermeerdering van inkomen of winst een gevolg is van den oorlogstoestand. Vele andere leden deelden deze zienswijze niet. Zij achtten bij zoodanige wijziging van art. 1 eene goede uitvoering van de wet onmogelijk. Den belastingplichtige worden de vereichte waarborgen gegeven, dat niet onder de belasting zal worden gebracht, hetgeen niet tot oorlogswinst kan worden gerekend; bewijs in juridischen zin wordt van hem niet verwacht; hij behoeft slechts aannemelijk te maken, dat de hogere inkomsten geen gevolg zijn van den oorlogstoestand. Naar billijkheid zal worden geoordeeld. De gebezigde uitdrukking is ruim en laat meer vrijheid van beslissing dan wanneer voor „aannemelijk is gemaakt” ware geschreven „blijkt”. Men vroeg of de Regeering met deze opvatting van lid 2 instemt.

Sommigen zouden de voorkeur geven aan deze redactie: „Iedere vermeerdering . . . wordt niet geacht . . . indien . . . het tegendeel aannemelijk is gemaakt.”

De vraag werd gesteld of het niet mogelijk zoude zijn door eene bepaling in de wet vast te leggen, dat een accres, hetwelk blijkens de aan 1913 voorafgaande jaren volkomen normaal was, in geen geval door de belasting wordt getroffen.

Artikel 2.

Het kwam niet billijk voor om hen die in een ander land gevestigd zijn en daar wellicht over de inkomsten hunner goederen, in Nederland gelegen, door eene buitengewone belasting worden getroffen, ook ten volle in deze belasting te betrekken.

Artikel 3.

Is, zoo vroeg men, bij de samenstelling van het wetsontwerp ook gedacht aan vennootschappen, die in den loop van den oorlog zijn geliquideerd? Zoo zijn, naar men meende, margarine-bedrijven opgeheven, die groote winsten hebben gemaakt.

Artikel 4.

Blijkens dit artikel zal „naar de omstandigheden” worden beoordeeld of iemand binnen het Rijk woont. Hoe zal ten aanzien van de vluchtelingen worden gehandeld? Sommige leden zouden het onbillijk achten, dat vreemdelingen, hier te lande oorlogswinsten makende, niet zouden deelen in de daaraan voor Nederlanders verbonden lasten, en dit te meer waar deze belasting over verschillende jaren zal loopen. Enkele andere leden meenden, dat de toestand der uit hun vaderland verdreven en van eigen woning verstoken vreemdelingen verzwarende van hunne financieele omstandigheden niet zoude toelaten. Intusschen werd opgemerkt, dat bij de uitvoering der wet zal blijken in hoeverre voor toepassing van de belasting op deze personen aanleiding is.

Artikel 5.

Opgemerkt werd, dat het duidelijkshalve aanbeveling verdient voor „den dag, genoemd in art. 100” te lezen: „1 Augustus 1914”.

De vraag rees in hoeverre het de bedoeling kan zijn de belasting te heffen over het jaar dat met dien eersten Augustus eindigt. Immers de belasting behoort niet het tijdperk vóór den oorlog te betreffen.

Enkele leden gaven de volgende redactie in overweging: „De belasting wegens vermeerdering van inkomen wordt geheven over elk kalenderjaar, dat eindigt na 1 Augustus 1914. De belasting wegens vermeerdering van winst wordt geheven over elk boekjaar, dat eindigt met of na 1 Augustus 1914 of bij gebreke van dien elk kalenderjaar.” Anderen zagen in deze redactie geen verbetering.

Artikel 6.

Het schijnt ter vermijding van misverstand aanbeveling te verdienen voor „die ophouden” te lezen: „die na 1 Augustus 1914 ophielden”.

Artikel 8.

Men vroeg of de bijzondere bepaling van het eerste lid ook van toepassing zal zijn op naamlooze vennootschappen, waarin een bestaand bedrijf na 1 Augustus 1913 overging. Ook werd hierbij gedacht aan vennootschappen, die het bedrijf van geliquideerde vennootschappen voortzetten. Van een nieuw bedrijf is hier geen sprake en een nader voorschrift schijnt billijk om ten aanzien van dergelijke vennootschappen tot eene berekening der winstvermeerdering te komen.

Voorts rees de vraag, waarom in lid 1 het percentage op 5 werd gesteld. De wettelijke interesten in koopmanszaken bedragen 6 pct. Voor ondernemerswinst wordt dit bedrag evenzoo als minimum aangenomen. Het schijnt juist in dit artikel, en eveneens in de artikelen 9, 15 en 23 het percentage van 5 door 6 te vervangen.

Artikel 9.

De opmerking werd gemaakt, dat dit artikel zeer nadellig is voor nieuwe maatschappijen, welke met een groot kapitaal zijn opgericht. Deze komen in ongunstige positie tegenover de bedrijven, die met hunne winsten kostbare vernieuwingen hebben betaald en met een klein kapitaal worden gevoerd.

Men wees hierbij op de suikerfabrieken in Noordbrabant, waarbij aanzienlijke verschillen in bedrijfskapitaal zijn te constateeren, welke de werking van dit artikel zeer onregelmatig zullen maken.

Artikel 10.

Verscheidene leden konden zich er niet mede vereenigen dat winst uit speculatie in fondsen, buiten de uitoefening van een bedrijf behaald, niet door de belasting zal worden getroffen. In de Memorie van Toelichting wordt zulks gemotiveerd met de mededeeling, dat beleggingswinsten en speculatiwinsten niet gemakkelijk te onderscheiden zijn en het tijdstip, waarop de winst wordt behaald, meestal niet vaststaat. Deze motiveering scheen niet afdoende en geenszins een zwaarder treffen van hen, die in goederen speculeeren, te rechtvaardigen. Ware niet te bepalen, dat op een afzonderlijk biljet door den belastingplichtige moet worden aangegeven welke veranderingen in effectenbezit hebben plaats gehad sinds het uitbreken van den oorlog? Wel erkende men het bezwaar, dat kwalijk belasting kan worden geheven van niet gerealiseerde koerswinsten, echter is bij aankoop van fondsen, die niet aanstonds wederom van de hand worden gedaan, in den regel van speculatie geen sprake.

In aansluiting aan het bovenstaande werd gevraagd of winsten welke in het begin van den oorlog werden gemaakt door personen, die groote voorraden, vóór den oorlog reeds in hun bezit, tegen enorme prijzen konden verkoopen, ook door de belasting worden getroffen.

Voorts meenden sommigen dat ook art. 24 der wet op de inkomstenbelasting 1914 van toepassing moet worden verklaard.

Artikel 14.

Dat het bedrag, aan tantièmes en dergelijke uitkeeringen te betalen, niet in mindering mag worden gebracht, achtten sommige leden onjuist. Het gevolg zal zijn, dat personen, die in privé duizenden ten gevolge van den oorlog hebben verloren, indirect in de belasting zullen bijdragen, zoo hun tantièmes toekomen. Het is onbillijk dat de rechthebbenden op de tantièmes worden achtergesteld, doordien het vrij te stellen bedrag van f 2000 ten aanzien van de geheele winst van de vennootschap wordt berekend. Ook het deel in de winst, dat aan verzekerden als winstaandeel in verzekeringmaatschappijen toevalt, behoorde, naar eenige leden opmerkten, niet door de belasting te worden getroffen.

In elk geval meende men, dat het laatste lid van art. 14 moest vervallen, aangezien het hier eene zaak betreft, waarvan de regeling geheel aan de daarbedoelde lichamen kan en moet worden overgelaten.

Artikel 15.

De vraag rees of hierbij gedacht is aan de herhaaldelijk voorkomende gevallen, dat groote zaken gelijksoortige bestaande bedrijven in zich opnemen en in verband daarmee het aandeelkapitaal eene belangrijke vergroting ondergaat. Eene berekening van 5 pct. schijnt in dergelijke gevallen niet juist.

Anderzijds wees men op art. 1, lid 2, dat ook in zoodanige gevallen eene billijke behandeling zal waarborgen.

Hierbij werd voorts gewezen op het geval dat eene vennootschap met klein kapitaal doch groote reserve, een deel van de reserve op het kapitaal overbrengt en aan de aandeelhouders nieuwe aandelen toebedeelt. Wordt dan art. 15 toegepast of deze vergroting van het kapitaal als winst beschouwd? Dit ware zeker niet billijk voor zoover het niet winst betreft, na 1 Augustus 1914 verkregen, doch een gevolg van vroegere besparing.

Artikel 20.

Eenige leden achtten het percentage van tien te hoog, wijl het niet beantwoordt aan de werkelijke resultaten in het verzekeringsbedrijf. Voorts werd opgemerkt, dat het noodig zal zijn, teneinde onbillijkheden tegenover de buitenlandsche maatschappijen te voorkomen, dat ook hier tegenbewijs wordt toegelaten.

Heffing eener oorlogswinstbelasting.

Artikel 21.

De opmerking werd gemaakt, dat de commissies, welke in verband met den oorlog zijn ingesteld en tot toekenning van salarissen of vergoedingen aanleiding geven, mede in dit artikel behoorden te worden genoemd.

Artikel 23.

Men meende, dat de hierbedoelde vermindering met een interest berekend naar vijf ten honderd te laag is gesteld en behoort te worden verhoogd tot het normale winstpercentage van het betrokken bedrijf. Anderzijds werd opgemerkt, dat eene zoodanige regeling tot moeilijk te maken berekeningen zou verplichten.

Artikel 24.

Gaarne ontving men de verzekering, dat bij deze bepaling ook gedacht is aan het aandeelenbezit van „holding companies”.

Voorts deden de woorden „in deze belasting” de vraag stellen of de bepaling niet uitbreiding behoeft voor het geval, dat de naamlooze vennootschap of andere vereeniging, van welke de uitdeelingen afkomstig zijn, door eene soortgelijke belasting in onze koloniën zijn getroffen.

Artikel 27.

Verscheidene leden drongen er op aan, dat de aangiftebiljetten op zoodanige wijze zullen worden ingericht, dat de inhoud voor iedereen bevattelijk is. Op dit gebied is in de belasting-administratie nog menige verbetering aan te brengen.

Artikel 30.

Eenige leden, naar wier gevoelen de vertegenwoordigers van buitenlandsche verzekeringmaatschappijen zich gemakkelijk aan de betaling der belasting en aan eventuele straffen zouden kunnen onttrekken, bepleitten de wenschelijkheid om te bepalen, dat bij overtreding der wet deze maatschappijen niet langer haar bedrijf hier te lande zullen mogen uitoefenen.

Artikel 36.

De verplichting om den Minister mede te deelen, dat geen aangiftebiljet werd ontvangen, achten sommige leden een niet aanbevelenswaardig novum. Leden die de bepaling goedkeurden betwijfelden of zij, zonder nadere aanvulling, ook van toepassing is op den curator, den voogd, den executeur en den bewindvoerder, in art. 28 bedoeld. Het kwam hun voor, dat zulks duidelijk moet blijken.

Artikel 42.

Eenige leden wezen op de geringe straf, gesteld op het niet inzage verleen van boeken of bescheiden, waartoe het tweede lid verplicht. Indien het tarief der belasting wordt vastgesteld overeenkomstig het Regeeringsvoorstel, ware eene verdubbeling van de belasting, in plaats van eene verhooging met 25 pct., naar hunne meening niet te veel.

Gevraagd werd of ingevolge dit artikel ook de advocaat van een belastingplichtige tot opening van boeken kan worden verplicht.

Artikel 53.

Men begreep niet, waarom het proces-verbaal van de in dit artikel bedoelde verklaring ingevolge lid 5 behalve door den voorzitter ook door de leden van den raad van beroep moet worden geteekend. Eene zelfde opmerking geldt lid 7 van art. 60.

Artikel 61.

Verscheidene leden verzetten zich tegen de opneming in de wet van deze bepaling, welke, bij navordering, openbaarmaking van den naam van den belastingplichtige en van het bedrag van den naderen aanslag in de *Staatscourant* voorschrijft. Men oordeelde zoodanig nagelen aan den schandpaal niet van dezen tijd en vond in de voldoende bestraffing, waarin elders in dit

wetsontwerp wordt voorzien, te meer reden om op het vervallen van deze bepaling met klem aan te dringen.

Artikelen 66 en 69.

Het verband tusschen deze artikelen was sommigen niet geheel duidelijk. In het eene artikel wordt aan ambtenaren de verplichting opgelegd aan belastingautoriteiten de verlangde inlichtingen te verschaffen, blijkens het andere behoeven de ambtenaren van het Departement van Financiën ontheffing van de hun wettelijk opgelegde geheimhouding. Begreep men de bedoeling goed, dan moest art. 69 ook tot andere ambtenaren worden uitgebreid, opdat art. 66 effect zou kunnen sorteeren.

Artikel 75.

Men kon zich niet algemeen vereenigen met de betaling van den aanslag binnen zes maanden. De eerste aanslag zal twee jaren betreffen, terwijl vrij spoedig daarop de aanslag over een derde jaar zal volgen. Men achtte de termijnen, in het ontwerp voorgeschreven, te kort. Wel hebben verschillende ondernemingen belangrijke oorlogswinsten gemaakt, doch hun oogenblikkelijke kaspositie is daarmede niet steeds verbeterd. Men wees o. a. op het trawlersbedrijf te IJmuiden; de ondernemers zijn door de winsten in staat gesteld vroegere kredieten af te lossen, aan beschikbare gelden ontbreekt het hun veelal. Een eerste termijn van een jaar kwam den leden hier aan het woord billijk voor. Volgende termijnen zouden spoedig op elkander kunnen volgen. Men zag geenszins de bepaling voorbij, die uitstel van betaling mogelijk maakt; echter moet het de bedoeling zijn, zoodanig uitstel uitzondering te doen blijven.

Artikel 83.

Waar zeer hooge straffen worden gesteld op de overtredingen van de belastingplichtigen, scheen het maximum, op opzettelijke schending van ambtelijke geheimhouding gesteld, in verhouding te laag. Anderzijds werd er intusschen op gewezen, dat dit maximum verband hield met overeenkomstige bepalingen in het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 84.

Verscheidene leden wenschten hier met hechtenis alternatief geldboete bedreigd te zien. Het verzuim van de in art. 36 bedoelde mededeeling aan den Minister zal dikwijls onopzettelijk, geheel te goeder trouw, geschieden; het gaat te ver in zoodanige gevallen steeds tot hechtenis te doen veroordeelen.

Artikel 87.

De opmerking werd gemaakt, dat, nu de feiten, strafbaar volgens de artikelen 84, 85 en 86, als overtredingen worden beschouwd, de mogelijkheid van hooger beroep vervalt en dienen gevolge de belastingplichtigen in een ongewenscht nadeeligen toestand worden gebracht.

Artikel 91.

Sommige leden, die zich vereenigden met het uitsluiten van eene strafvervolging, zoo bij juiste aangifte voor de oorlogswinstbelasting onjuistheid van opgave voor de inkomstenbelasting aan het licht komt, wenschten te zien bepaald, dat ten aanzien van laatstbedoelde belasting voor zoodanig geval ook geen navordering zou geschieden. Zij verwezen naar het ten deze in Duitschland gegeven voorbeeld, dat gunstige resultaten scheen te hebben.

Artikel 92.

Eenige leden wezen er op, dat dit artikel wijziging zal behoeven indien ter vaststelling van de inkomsten- en winstvermeerdering overeenkomstig den kenbaar gemaakten wensch niet met de inkomsten van één jaar, doch met het gemiddelde der inkomsten van een drietal jaren de latere inkomsten zullen worden vergeleken.

Voorts achtten sommigen de laatste alinea op bladz. 12 der Memorie van Toelichting niet geheel duidelijk. „Vermogens- of kapitaalverliezen, ook al zijn zij als bedrijfsverliezen te beschouwen, komen voor compensatie natuurlijk geenszins in aanmerking”. Men vroeg of dit aldus moet worden verstaan, dat bijv. met het verlies van een niet of niet voldoende verzekerd schip, met vermindering van de waarde van voorraden geen rekening zal mogen worden gehouden. Nadere opheldering kwam zeer gewenscht voor.

*** Artikel 98.**

Men vroeg of „oorlogstoestand” een vast begrip is. Zoo niet, dan is nadere omschrijving gewenscht, wijl omtrent het voortduren van de belasting geen twijfel mag bestaan.

Aldus vastgesteld den 10den April 1916.

FOCK.

MARCHANT.

BOS.

DE BEAUFORT.

SCHIM VAN DER LOEFF.